

S. Sayısı : 235

Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek kanun tasarısı ve Bayındırlık, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/243)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 906, 6/2429

26 . VIII . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek olup Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 25 . VIII . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekcesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Bayındırlık Bakanlığı Kuruluş ve Görevlerine dair olan 3611 sayılı Kanun ile türlü inşa ve tesis işleri Bayındırlık Bakanlığı görevleri arasına alınmış bulunmaktadır. Bu inşa ve tesislerden çoğunun keşif, proje ve etüdüleri Bakanlık teşkilâtına dâhil ilgili fen heyetleri tarafından yapılmakta ve umumiyetle önemli her türlü inşa işlerinin inceleme ve denetlemesinin 2490 sayılı Kanun hükümleri dairesinde yaptırılabilceği görülmektedir. Ancak bedii ve mimari özellikleri bulunan önemli bazı inşa ve tesis işlerinin avanprojeleri müsabakaya konması halinde bunların kesin proje ve plânlarıyla bu inşaatın kontrol ve denetlemesinin 2490 sayılı Kanun hükümlerine bağlı kalmaksızın müsabaka şartnamesinde yazılı esaslara göre müsabakayı kazananlara yaptırılması tatbikatta iyi sonuçlar vermiş bulunmaktadır. Çünkü uygulanması kararlaştırılan avanproje, yaptırılması düşünülen bina ve tesislerin isteğe en uygun şeklidir. Proje sahibi bu projenin düzenlenmesinde hâkim olan ruh ve ana fikirlerden mülhem olarak bundan detayları ile kesin projeleri en iyi vasıfları ile meydana getirilebilecek durumdadır.

Bu hususiyetler gözönünde bulundurularak Bayındırlık Bakanlığına yetki veren işbu kanun tasarısı hazırlanmış bulunacaktır.

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/243

Karar No. 12

27 . VIII . 1947

Yüksek Başkanlığa

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek olup Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı; Bayındırlık Bakanı ve Bakanlık temsilcileri huzuriyle Komisyonumuzda konuşuldu.

Bu tasarının 1 nci maddesiyle; mimari ve teknik bakımdan büyük hususiyeti haiz binalara ait projelerin müsabaka ile hazırlanması ve müsabaka neticesinde bunlardan tatbik edilecek projelerin proje sahiplerine ve mümkün olduğu takdirde diğer kazanan iki zattan münasibine pazarlıkla verilebilmesi maksadının istihdaf edildiği anlaşılmıştır.

Bu gibi binalarda projenin tatbikına ait olan düzenleme ve denetleme işlerinin projesi yaptırana bırakılması teknik bir zaruret olduğu geçen konuşmalardan anlaşılmıştır. Bakanlıkça da daima buna göre hareket edilmek istenildiği Bakan tarafından ifade olunmuştur.

Ancak, nadir hallerde de olsa buna herhangi bir bakımdan imkân bulunmadığı takdirde bu işin müsabakayı kazanan diğer iki zattan biri-

sine pazarlıkla verilebilmesi imkânının mahfuz tutulmak istenildiği anlaşıldığından madde; bu maksadı daha uygun bir tarzda ifade edecek şekilde tadil edilmiştir.

İkinci madde esas itibariyle kabul edilmiş; yalnız icabında demiryolu, şose işlerinde ve birinci maddede adları yazılı bina tesisatında da bu hükümden istifade edilmesi ve peyderpey inkişaf halinde bulunan yerli uzman firmalarından da istifade edilebilmesi maksadiyle bu maddede lüzumlu değişiklikler yapılmıştır.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

Bayındırlık Ko. Baş.	Sözcü	Kâtip
Trabzon	Ankara	Niğde
Sırrı Day	R. Börekçi	I. R. Soyser
Antalya	Çoruh	
N. Aksu	Dr. C. Kazancıoğlu	
İsparta	Kars	Kocaeli
K. Aydar	M. Bahadır	A. F. Abasıyanık
Kütahya	Malatya	Niğde
H. Benli	M. S. Eti	H. Mengi

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/243

Karar No. 32

29 . . VIII . 1947

Yüksek Başkanlığa

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek olup Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile Bayındırlık Komisyonunun raporu komisyonumuzca incelendi. Gerekçesinde de görüleceği üzere bedii ve mimari özellikleri bulunan önemli bazı inşaa ve tesis işlerinin avanprojelerinin ve bu inşaa ve tesislerinin kontrol ve denetlenmesinin

2490 sayılı Kanun çerçevesi içinde temini bugüne kadar tatbikatta iyi bir sonuç vermemiş olduğundan müsabakayı kazanan fen adamının bizzat kendi eserini düzenlemesi ve detaylarını en iyi vasıflarla meydana çıkarması yapılan işlerin ehemmiyet ve kıymetini bir kat daha artırmayı mucip olacağı cihetle teklif komisyonumuzca yerinde görülmüştür.

Bayındırlık Komisyonunca hazırlanan birin-

ci maddede ile Hükümet teklifi arasında esas itibariyle bir fark mevcut değilse de ifade tarzının müsabakayı kazanan birinci, ikinci, üçüncüden başka aşağıya doğru müsabakayı kazananlara da teşmil edilebileceği gibi iltibasa mahal verecek bir mânayı sezdirmesi dolayısıyla komisyonumuz birinci maddeyi Hükümetin teklifi vechile kabulünü uygun görmüştür.

Bayındırlık Komisyonunun ikinci maddede yerli firmalara da işin verilmesi hakkındaki hükmü; maddenin istihdat eylediği hakiki maksatla telif edilememiştir. Esasen birinci maddedeki hükümle ikinci maddedeki hüküm tamamen ayrı ayrı maksatları ihtiva etmekte ve bilhassa bu ikinci maddenin lüzum ve zarureti Hükümetçe de sureti mahsusada mütalâa edilmiş olmasına göre Komisyonumuz bu ikinci

maddeyi de Hükümetin teklifi vechile kabul etmiştir.

Tasarı Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Baş.	Bu rapor Sözcü
İzmir	Urfa
Ş. Adalan	V. Gerger
Çankırı	Çorum
R. Dolunay	M. Çağıl
Kastamonu	Elâzığ
H. Çelen	F. Karakaya
Samsun.	Konya
Ö. Karataş	S. Çumralı
İmzada bulunmadı	İmzada bulunmadı
	Tekirdağ
	Z. E. Cezaroğlu
	İmzada bulunmadı
	Tokad
	C. Kovalı

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/243

Karar No. 136

1 . IX . 1947

Yüksek Başkanlığa

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek olarak Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 26 . VIII . 1947 tarihli ve 6/2429 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Bayındırlık ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Bayındırlık Bakanı Cevdet Kerim İncedayı ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü Hâdi Hüsman hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Tasarı;

a) Devlet yapılarından mimarlık bakımından bedî ve teknik özellikleri haiz olduğu Bakanlar Kurulunca kabul edilen anıtlara ait avan projelerin müsabaka ile hazırlanması ve bunlara ait kesin proje ve plânlarının tanzimi ve yapıların denetlenmesi işlerinin de avan proje müsabakasını birinci, ikinci ve üçüncü derecede kazanmış ve projeleri satın alınmış olanlardan birine pazarlıkla yaptırılması;

b) Büyük liman ve büyük su işlerine ait etüd ve projelerin hazırlanması ve bunların ya-

pılarının denetlenmesi işlerinin de Uluslararası tanınmış firmalardan birine yine pazarlıkla yaptırılması,

hususlarında yetki verilmesi esaslarını kapsamaktadır. Bayındırlık Komisyonu, birinci maddedeki işlerin, müsabakayı kazananlardan evvelâ projesi tercih ve tatbik edilecek olana ve bu mümkün olmadığı takdirde diğer iki proje sahibinden birine pazarlıkla yaptırılması matlup olduğuna göre maddenin bunu vazihan ifade edecek şekilde tadilini uygun bulmuştur.

Maliye Komisyonu Hükümetin maddesi ile Bayındırlık Komisyonu maddelerinde esasta bir fark görmemekle beraber Hükümet metnini daha vazih görmüş ve öylece kabul etmiştir.

Tasarının ikinci maddesinde Bayındırlık Komisyonu esaslı değişiklik yapmıştır.

Bu madde ile Uluslararası tanınmış bir firmaya yaptırılması düşünülen işler arasına şose ve demiryolları etüd işleriyle birinci maddede adı geçen yapıların tesisat projelerinin de konulmasını uygun bulmuş ve bu işlerin yerli uzman

firmalara da yaptırılmasını mümkün kılacak bir kayıt eklenmiş ve yabancı firmalardan da Uluslararası tanınmış kaydını kaldırarak tanınmış yerli ve yabancı uzman firmalar şeklinde ifade etmiş bulunmaktadır.

Maliye Komisyonu, bu madde ile hedef tutulan maksattan Bayındırlık Komisyonu metninde uzaklaşıldığını ileri sürerek yine Hükümet metnini uygun görmüştür.

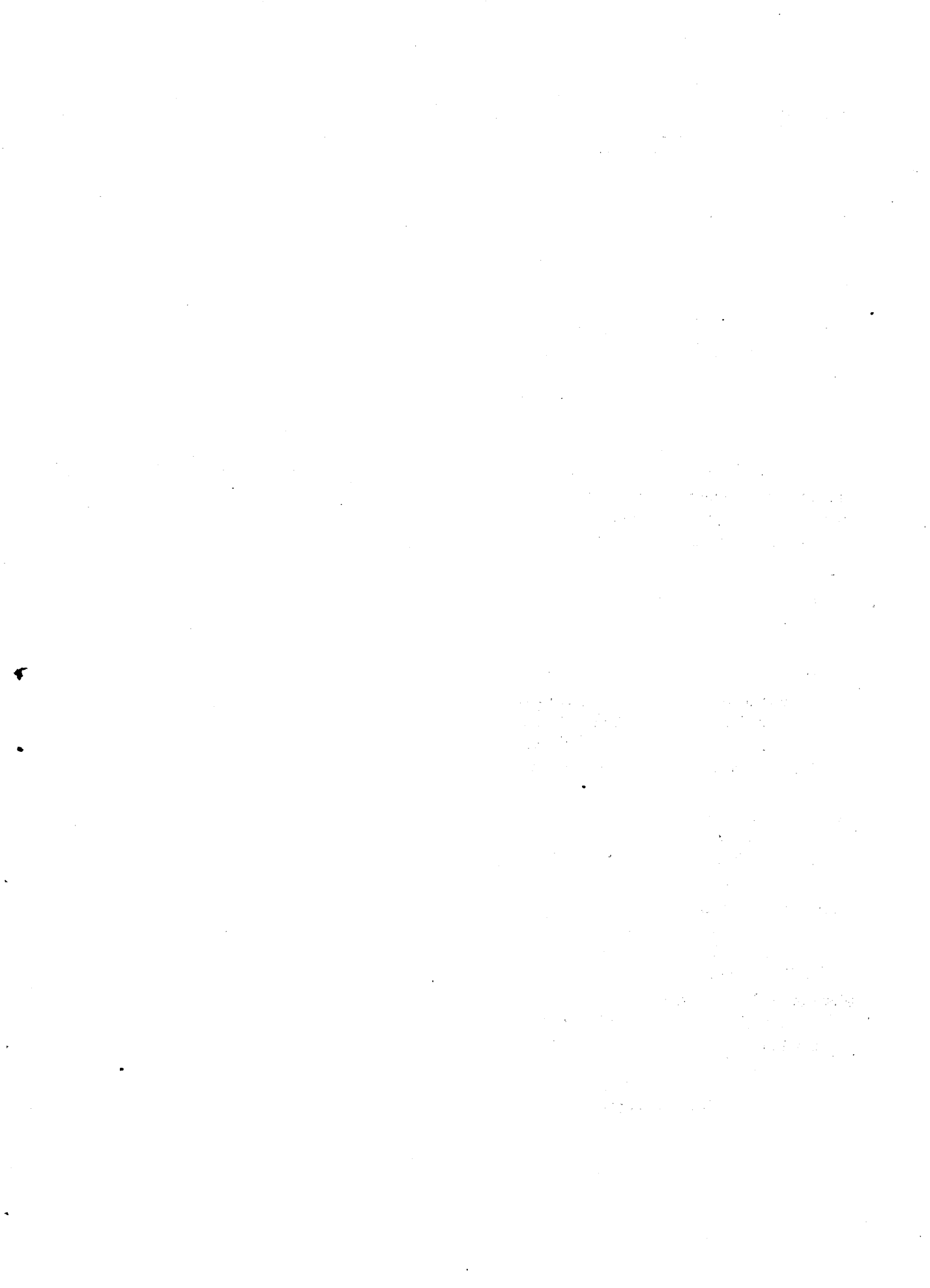
Tasarımın esası Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Bayındırlık Komisyonunun birinci maddedeki değiştirilmesinin, maksadı daha iyi ifade ettiği ve bu metinde yetkinin kabul edilen üç projeden daha aşağıya doğru teşmilini mümkün kılacak bir kayıt da mevcut olmadığı cihetle vazih olan Bayındırlık Komisyonu birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin Hükümetçe tanzim sebebi, büyük liman ve su işlerinde munhasıran bu işlerde uluslararası tanınmış firmaların geniş tecrübelerinden faydalanmak olduğu açık bulunduğu göre maddenin bu sebebe inhisar ettirilmesi Komisyonumuzca da uygun görülmüş, ancak birinci maddeye göre anıt mahiyetinde ol-

duğu kabul edilen yapıların teknik tesislerinin de, henüz bu elamanların memleketimizde yeter derecede yetişmemiş olması yönünden bu madde hükmüne girmesinde fayda görülerek Hükümetin teklif ettiği maddeye bu kayıt eklenmiştir.

Yukarıda arzedilen esaslara göre yeniden yazılan tasarı Kamutayın onayına konulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

	Başkan	Başkan V.	Bu rapor
	Edirne	Diyarbakır	Sözcüsü
	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>C. Ekin</i>	Niğde
	Kâtip		<i>R. Gürsoy</i>
	Ankara	Ankara	Ankara
	<i>F. Öymen</i>	<i>N. C. Akkerman</i>	<i>C. Gölet</i>
	Aydın	Bursa	Diyarbakır
	<i>R. Alpman</i>	<i>F. Bük</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
	Eskişehir	İstanbul	İzmir
	<i>T. Potuoğlu</i>	<i>Dr. A. Adıvar</i>	<i>S. Dikmen</i>
	Kastamonu	Kırşehir	Mardin
	<i>M. Akalın</i>	<i>Ş. Torgut</i>	<i>R. Erten</i>
	Yozgad		Yozgad
	<i>S. İçöz</i>		<i>A. Sunjur</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu-
na ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Mimarlık bakımından bedii ve teknik özellikleri haiz olduğu Bakanlar Kurulunca kabul edilen anıt mahiyetindeki büyük yapı işlerine ait avanprojeleri müsabaka ile hazırlatmaya, ve müsabakaya konulan işlerin kesin proje ve plânlarının düzenlenmesini ve yapılarının denetlenmesini müsabakayı birinci, ikinci, üçüncü derecede kazananlardan birine pazarlıkla yaptırmaya ilgili Bakanlıklar yetkilidir.

MADDE 2. — Büyük liman ve büyük su işlerine ait etüd ve projelerin ve bunların yapılarının denetlenmesini Uluslararası tanınmış firmalardan birine pazarlıkla yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı gününde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Millî Eğitim Bakanı
Reşat Ş. Sirer

Ekonomi Bakanı
T. B. Balta

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Çalışma Bakanı
Dr. S. Irmak

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
M. Ökmen

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Maliye Bakanı
H. N. Keşmir

Bayındırlık Bakanı
C. K. İncedayı

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. B. Uz

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı
A. İnan

2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu-
na ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Mimarlık bakımından bedii ve teknik özellikleri haiz olduğu Bakanlar Kurulunca kabul edilen anıt mahiyetindeki büyük yapı işlerine ait avan projeleri müsabaka ile hazırlatmaya ve müsabakaya konulan işlerin kesin proje ve plânlarının düzenlenmesi ve yapılarının denetlenmesi müsabakayı birinci, ikinci ve üçüncü derecede kazananlardan projesi tercih ve tatbik edilecek olana ve bu mümkün olmadığı takdirde diğer ikisinden birine pazarlıkla yaptırmaya ilgili Bakanlar yetkilidir.

MADDE 2. — Büyük liman, büyük su, şose ve demiryolu işleriyle birinci maddede yazılı yapılara ait tesisatın etüd ve projelerini ve bunların denetlenmesini tanınmış yerli ve yabancı uzman firmalardan birine pazarlıkla yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununa ek ka-
nun tasarısı*

MADDE 1. — Bayındırlık Komisyonunun birinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Büyük liman ve büyük su işlerine ve birinci maddede yazılı yapıların teknik tesisatına ait etüd ve projeleri ve bunların yapılarının denetlenmesini uluslararası tanınmış firmalardan birine pazarlıkla yaptırmaya Bayındırlık Bakanı yetkilidir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.